

Adroddiad i	Y Pwyllgor Archwilio	
Dyddiad	18 Medi 2023	
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur – Prif Swyddog Tân Cynorthwyl	
Swyddog Cyswllt	Helen Howard – Pennaeth Cyllid a Chaffael	
Pwnc	Adroddiad Rheoli Trysorlys Ebrill – Mehefin 2023/24	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ar weithgarwch rheoli trysorlys, a chydymffurfiaeth â dangosyddion darbodus rheoli trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 – 30 Mehefin 2023.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Ym mis Rhagfyr 2003, mabwysiadodd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) *Rheolaeth Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus: Cod Ymarfer (2021)* (Cod CIPFA) y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo, o leiaf, adroddiadau alldro blynyddol a lled-flynyddol ar reoli'r trysorlys.
- 3 Roedd Cod CIPFA hefyd yn cynnwys gofyniad newydd i adrodd yn chwarterol ar ddangosyddion rheoli trysorlys o fis Ebrill 2023. Mae'r dangosyddion darbodus nad ydynt yn rhai trysorlys wedi'u hymgorffori yn adroddiad monitro refeniw a chyfalaf arferol yr Awdurdod.
- 4 Cymeradwywyd strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2023/24 mewn cyfarfod ar 20 Mawrth 2023. Gan fod yr Awdurdod yn benthyca a buddsoddi symiau sylweddol o arian, mae risgiau ariannol y mae angen eu hystyried gan gynnwys colli arian a fuddsodwyd ac effaith refeniw ar newidiadau cyfraddau llog. Mae nodi, monitro a rheoli risg yn llwyddiannus yn parhau i fod yn ganolog i strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod.

ARGYMHELLION

- 5 Argymhellir bod yr Aelodau'n:
 - i) nodi'r gweithgareddau rheolaeth trysorlys a'r dangosyddion darbodus am y cyfnod 1 Ebrill – 30 Mehefin 2023.

CYD-DESTUN ALLANOL

- 6 Gostyngodd chwyddiant o'i uchafbwynt o 11.1% a gyrhaeddwyd ym mis Hydref 2022, ond roedd y prif CPI blynyddol ym mis Mai 2023 yn uwch na'r rhagolwg consensws ar 8.7% (disgwyliwyd 8.4%). Roedd hyn yn bennaf oherwydd chwyddiant gwasanaethau, tra bod y mesur blynyddol o chwyddiant craidd sylfaenol wedi codi i 7.1% o 6.8%.

- 7 Ail-gyflymodd Pwyllgor Polisi Ariannol Banc Lloegr dynhau polisi ariannol dros y cyfnod gyda chynnydd o 0.25% ym mis Mai i gynnydd o 0.5% ym mis Mehefin, gan fynd â'r Gyfradd Banc i 5.0%.
- 8 Fe wnaeth y disgwyladau o ran cyfraddau llog ddwyn i ystyriaeth godiadau pellach mewn cyfraddau polisi. Diwygiodd Arlingclose, cynghorydd trysorlys yr awdurdod, ei ragolwg i ragweld tynhau ariannol pellach o 0.5% i fynd â'r Gyfradd Banc i 5.5%. Y risgiau, fodd bynnag, yw y gallai cyfraddau fod yn uwch; mae marchnadoedd ariannol yn rhagweld cyfraddau llog polisi yn uwch na 6%.

CYD-DESTUN LLEOL

- 9 Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod fenthyciadau net o £22.48 miliwn yn deillio o wariant cyfalaf. Mae'r angen sylfaenol i fenthycia at ddibenion cyfalaf yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), tra mai adnoddau mantolen yw'r adnoddau sylfaenol sydd ar gael i'w buddsoddi. Crynhoir y ffactorau hyn yn Nhabl 1 isod.

Tabl 1: Crynodeb o'r Fantolen

	31.03.23 Gwirioneddol £m
CFR y Gronfa Gyffredinol	28.88
Benthycia allanol	-26.65
Llai: Adnoddau mantolen	-6.40
Llai: Buddsoddiadau Newydd	4.17
31 Mawrth 2023	0.00

- 10 Dangosir y sefyllfa rheolaeth trysorlys ar 30 Mehefin a'r newid dros y chwarter yn Nhabl 2 isod.

Tabl 2: Crynodeb Rheolaeth Trysorlys

	31.3.23 Balans £m	Symudiadau £m	30.6.23 Balans £m	30.6.23 Cyfradd %
Benthycia tymor hir	17.79	0	17.79	1.00 - 4.90
Benthycia tymor byr	8.86	-3.42	5.44	1.30 - 3.91
Cyfanswm benthyciadau	26.65	-3.42	23.23	
Buddsoddiadau tymor byr	0.00	0.00	0.00	
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	-4.17	-6.01	-10.18	4.16 - 4.90
Cyfanswm y buddsoddiadau	-4.17	-6.01	-10.18	
Benthycia net	22.48	-9.43	13.05	

BENTHYCA

- 11 Mae Cod Darbodus 2021 CIPFA yn amlinellu na ddylai awdurdodau lleol fenthyca i fuddsoddi â'r prif amcan o fod yn elw ariannol. Nid yw'n ddoeth i awdurdodau lleol wneud unrhyw benderfyniad buddsoddi neu wariant a fydd yn cynyddu'r gofyniad ariannu cyfalaf sy'n gofyn am fenthyciadau newydd, oni bai ei fod yn ymwneud yn uniongyrchol ac yn bennaf â swyddogaethau'r Awdurdod.
- 12 Nid yw'r Awdurdod wedi buddsoddi mewn asedau ar gyfer elw ariannol ac mae'r holl wariant yn ymwneud â chyflawni swyddogaethau'r Awdurdod.

STRATEGAETH A GWEITHGAREDD FENTHYCA

- 13 Fel yr amlinellwyd yn strategaeth y trysorlys, prif amcan yr Awdurdod wrth fenthyca fu mabwysiadu strategaeth risg isel gan gydbwyso costau llog isel a chyflawni sicrwydd cost dros y cyfnod y mae angen cyllid ar ei gyfer. Mae'r hyblygrwydd i ail-negodi benthyciadau pe bai cynlluniau tymor hir yr Awdurdod yn newid yn amcan eilaidd. Mae strategaeth fenthyca'r Awdurdod yn parhau i fynd i'r afael â'r mater allweddol o fforddiadwyedd heb gyfaddawdu ar sefydlogrwydd tymor hwy y portffolio dyledion.
- 14 Bu cynnydd sylweddol yng nghostau'r benthyciadau tymor byr a thymor hir dros y 18 mis diwethaf. Yn y chwarter hwn, cododd y Gyfradd Banc o 4.25% ar ddechrau mis Ebrill i 5.0% ar ddiwedd y chwarter ac roedd hefyd yn sylweddol uwch na'i lefel o 1.25% ar ddiwedd mis Mehefin 2022.
- 15 Parhaodd cyfraddau benthyca PWLB i godi dros y chwarter. Ar 30 Mehefin, roedd cyfraddau sicrwydd y PWLB ar gyfer benthyciadau aeddfedrwydd yn 5.25% ar gyfer benthyciadau 10 mlynedd, 5.36% ar gyfer benthyciadau 20 mlynedd ac yn 4.95% ar gyfer benthyciadau 50 mlynedd. Eu cyfwerth ar 31 Mawrth 2023 oedd 4.33%, 4.70% a 4.41% yn y drefn honno.
- 16 Ar 30 Mehefin roedd gan yr Awdurdod £23.23 miliwn mewn benthyciadau, gostyngiad o £3.42 miliwn ar 31 Mawrth 2023, fel rhan o'i strategaeth ar gyfer ariannu rhaglenni cyfalaf y flwyddyn flaenorol a'r flwyddyn gyfredol. Crynhoir y benthyciadau oedd yn weddill ar 30 Mehefin yn Nhabl 3A isod.

Tabl 3A: Sefyllfa Fenthyca

	31.3.23 Balans £m	Symudiad Net £m	30.6.23 Balans £m	30.6.23 Cyfradd Cyfartalog Pwysoledig %	30.6.23 Aeddfedrwydd Cyfartalog Pwysoledig (blynyddoedd)
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	20.65	-0.42	20.23	2.46	4.74
Awdurdodau lleol (tymor byr)	6.00	-3.00	3.00	4.35	1.00
Cyfanswm benthyciadau	26.65	-3.42	23.23		

- 17 Mae cost benthycia tymor byr yr Awdurdod wedi parhau i gynyddu gyda'r cynnydd yn y Gyfradd Banc a chyfraddau marchnad cyfnod byr. Y gyfradd gyfartalog ar fenthyciadau tymor byr yr Awdurdod ar 30 Mehefin 2023 ar £6.00 miliwn oedd 4.35%, o gymharu ag 1.3% ar fenthyciadau o £6.00 miliwn 12 mis yn ôl.

Tabl 3B: Benthyciadau cyfnod hir

	Swm £m	Cyfradd %	Cyfnod (Blynyddoedd)
Benthyciad Aeddfedrwydd PWLB	2.60	4.80	29.00
Benthyciad EIP PWLB	4.70	3.91	18.00
Cyfanswm benthyciadau	7.30	4.23	

- 18 Nid yw penderfyniadau benthycia'r Awdurdod yn seiliedig ar unrhyw un canlyniad ar gyfer cyfraddau llog a chynhaliwyd portffolio cytbwys o fenthyciadau tymor byr a thymor hir.
- 19 Yn ystod y cyfnod 1 Ebrill – 30 Mehefin 2023, ad-dalwyd benthyciad marchnad tymor byr o £3 miliwn. Disodlwyd hwn gan fenthyciad PWLB tymor hir, a gymerwyd yn 2022/23. Ymgwymerwyd â hyn yn dilyn cyngor gan ein hymgynghorwyr rheolaeth trysorlys a phan oedd cyfraddau llog yn ffafriol.

GWEITHGARWCH BUDDSODDI'R TRYSORLYS

- 20 Cyhoeddodd CIPFA God Ymarfer Gwasanaethau Cyhoeddus a Nodiadau Canllaw Traws-Sectoraidd ar Reolaeth Trysorlys diwygiedig ar 20 Rhagfyr 2021. Mae'r rhain yn diffinio buddsoddiadau rheoli trysorlys fel buddsoddiadau sy'n deillio o lifoedd arian y sefydliad neu weithgarwch rheoli risg trysorlys sydd yn y pen draw yn cynrychioli balansau y mae angen eu buddsoddi nes bod angen yr arian ar gyfer ei ddefnyddio yn ystod y gwaith.
- 21 Mae'r Awdurdod yn dal cronfeydd sydd wedi'u buddsoddi, sy'n cynrychioli incwm a dderbyniwyd o flaen gwariant, ynghyd â balansau a chronfeydd wrth gefn a ddelir. Yn ystod y flwyddyn, roedd balansau buddsoddi'r Awdurdod yn amrywio rhwng £4.17 miliwn a £10.18 miliwn oherwydd gwahaniaethau amseru rhwng incwm a gwariant. Mae'r rhan fwyaf o'r balans yn gysylltiedig â'r incwm a dderbyniwyd mewn perthynas â Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, a fydd yn cael ei wario drwy gydol y flwyddyn. Dangosir y sefyllfa fuddsoddi yn nhabl 4 isod.

Tabl 4: Sefyllfa Buddsoddi'r Trysorlys

	31.3.23	Ch.1	31.6.23	30.6.23	30.6.23
	Balans	Symudiad	Balans	Enillion	Aeddfedrwydd
	£m	Net	£m	Incwm	Cyfartalog
		£m	£m	%	Pwysoledig
					dyddiau
Banciau a chymdeithasau adeiladu	4.17	6.01	10.18	4.16-4.90	ar alwad
Cyfanswm y buddsoddiadau	4.17	6.01	10.18		

- 22 Mae Cod CIPFA a chanllawiau'r llywodraeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod fuddsoddi ei gyllid yn ddoeth, a rhoi sylw i ddiogelwch a hylifedd ei fuddsoddiadau trysorlys cyn ceisio'r gyfradd enillion orau bosibl, neu incwm. Amcan yr Awdurdod wrth fuddsoddi arian yw taro cydbwysedd priodol rhwng risg ac adenillion, gan leihau'r risg o golledion oherwydd diffyg talu a'r risg o dderbyn incwm buddsoddi anaddas o isel.
- 23 Fel y dangosir gan feincnod rhwymedigaeth yr adroddiad hwn, mae'r Awdurdod yn disgwyl bod yn fenthyciwr tymor hir ac felly gwneir buddsoddiadau trysorlys newydd yn bennaf i reoli llif arian o ddydd i ddydd gan ddefnyddio offerynnau risg isel tymor byr.
- 24 Cynyddodd cyfraddau banc 0.75%, o 4.25% ar ddechrau mis Ebrill i 5% erbyn diwedd mis Mehefin, gyda rhagolygon o gynnydd pellach i ddod. Cododd cyfraddau arian parod cyfnod byr mewn modd cymesur, gyda chyfraddau 3 mis yn codi i tua 5.25% a chyfraddau 12 mis i bron i 6%.

CYDYMFFURFIAETH

- 25 Mae'r Trysorydd yn adrodd bod yr holl weithgareddau rheoli trysorlys a gyflawnwyd yn ystod y chwarter yn cydymffurfio â'r egwyddorion yn y Cod Rheoli Trysorlys a'r Strategaeth Rheoli Trysorlys a gymeradwywyd gan yr Awdurdod, ar wahân i'r terfyn ar gyfer buddsoddiadau a ddelir gan un banc. Mae gan y Gwasanaeth ddau gyfrif galwad a ddefnyddir i osod adneuron tymor byr, gyda Banc Lloyds a Banc Barclays. Roedd y cyfraddau llog oedd yn cael eu cynnig ar adneuron trysorlys yn sylweddol uwch gyda Banc Lloyds ac felly er mwyn cael yr adenillion gorau mae'r holl adneuron wedi eu gosod gyda nhw.
- 26 Er mwyn helpu i liniaru hyn yn y dyfodol, mae'r Gwasanaeth wedi gwneud cais am Gyfrif Swyddfa Rheoli Dyledion, gan fod y Strategaeth Rheoli Trysorlys yn caniatáu ar gyfer gosod arian diderfyn gyda'r DMO.
- 27 Dangosir cydymffurfiaeth â therfynau buddsoddi penodol yn nhabl 5 isod.

Tabl 5: Terfynau Buddsoddi

Sefydliad	Disgrifiad	Terfyn	30.06.23 Gwirioneddol	Cydymffurfiwyd? Do/Naddo
Banciau	Holl fanciau'r DU a'u his-gwmnïau sydd â chyfraddau da (Fitch neu gyfwerth). Mae hyn yn cael ei ddiffinio fel tymor hir (BBB) ar hyn o bryd.	£5m	£10.18m	naddo
Llywodraeth Ganolog	Swyddfa Rheoli Dyledion	Diderfyn	0	do
Cronfeydd y Farchnad Arian (MMF)	Dim ond yn unol â chyngor gan Arlingclose.	£1m fesul cronfa	0	do
Awdurdodau Lleol	Pawb ac eithrio'r rhai sy'n destun cyfyngiad treth gyngor a chanfodiadau o dan Ran 1 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992.	£2m	0	do
Cymdeithasau Adeiladu	Cymdeithasau adeiladu sydd â sgôr (fel ar gyfer y sector bancio)	£2m	0	do
Cymdeithasau Adeiladu (Asedau £1bn)	Cymdeithasau adeiladu heb sgôr ond gydag asedau o £1 biliwn neu fwy	£2m/9 mis	0	do

28 Dangosir cydymffurfiaeth â'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol ar gyfer dyled allanol yn nhabl 6 isod.

Tabl 6: Dyledion a'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol

	30.6.23 Gwirioneddol £m	Ffin Weithredol 2023/24 £m	Terfyn Awdurdodedig 2023/24 £m	Cydymffurfiwyd?
Benthyca	23.23	28.99	30.99	Do
Cyfanswm dyled	23.23	28.99	30.99	

29 Gan fod y ffin weithredol yn arf rheoli ar gyfer monitro yn ystod y flwyddyn, efallai y bydd adegau pan fydd y benthyca gwirioneddol yn uwch na'r targed hwn. Gall hyn fod oherwydd amrywiadau mewn llif arian ac ni fyddai toriadau tymor byr yn cyfrif fel methiant i gydymffurfio.

DANGOSYDDION RHEOLI TRYSORLYS

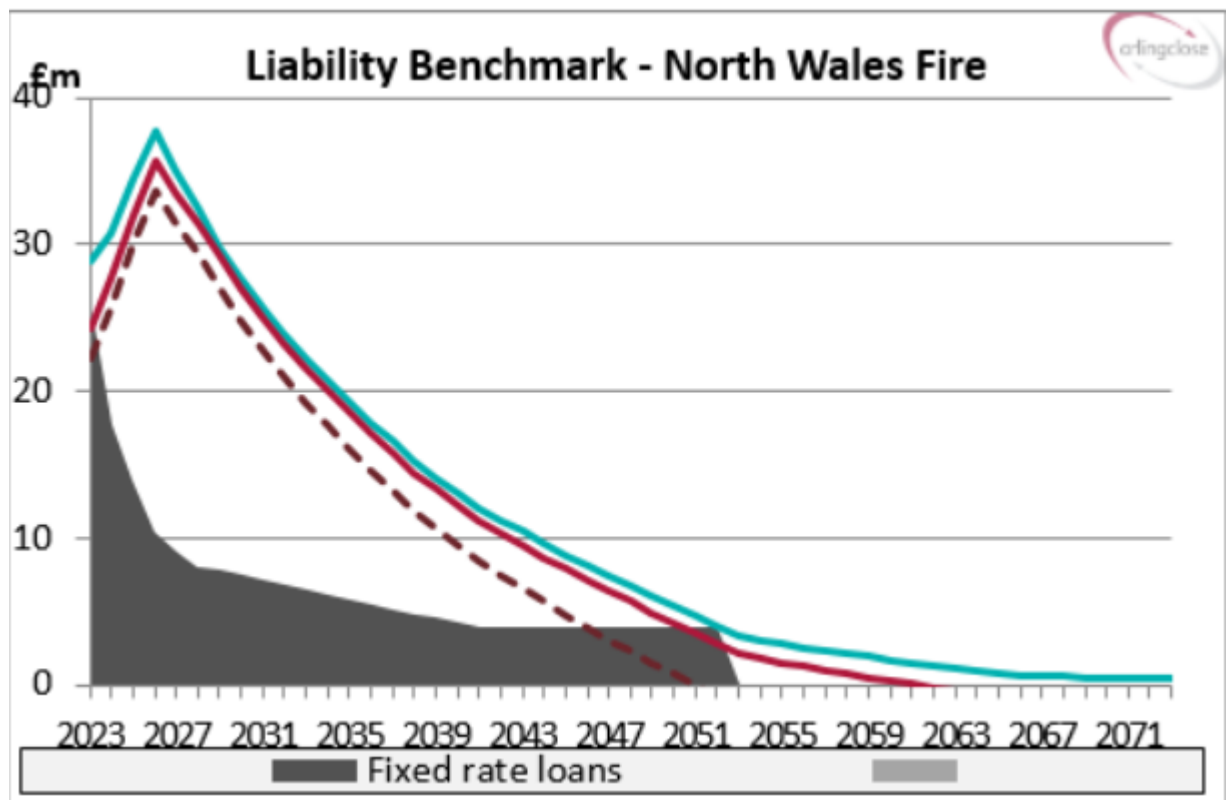
30 Fel sy'n ofynnol gan God Rheoli Trysorlys CIPFA 2021, mae'r Awdurdod yn monitro ac yn mesur y dangosyddion darbodus canlynol ar gyfer rheoli trysorlys.

Meincnod Atebolrwydd

- 31 Mae'r dangosydd newydd hwn yn cymharu gwir fenthyciadau presennol yr Awdurdod yn erbyn meincnod rhwymedigaeth sydd wedi'i gyfrifo i ddangos y lefel risg isaf o fenthyca. Mae'r meincnod atebolrwydd yn arf pwysig i helpu i sefydlu a yw'r Awdurdod yn debygol o fod yn fenthyciwr tymor hir neu'n fuddsoddwr tymor hir yn y dyfodol, ac felly siapio ei ffocws strategol a'i benderfyniadau.
- 32 Mae'n cynrychioli amcangyfrif o swm cronus y benthyca allanol y mae'n rhaid i'r Awdurdod ei ddal i ariannu ei gynlluniau cyfalaf a referniw cyfredol tra'n cadw buddsoddiadau'r trysorlys ar yr isafswm o £2.0 miliwn sydd ei angen i reoli llif arian o ddydd i ddydd.

	31.3.23 Gwirioneddol £m	31.3.24 Rhagolwg £m	31.3.25 Rhagolwg £m	31.3.26 Rhagolwg £m
CFR Benthyciadau	28.88	30.70	34.50	37.70
Llai: Adnoddau mantolen	-6.40	-5.00	-4.50	-4.00
Gofyniad benthyciadau net	22.48	25.70	30.00	33.70
Ychwanegol: Lwfans hylifedd	2.00	2.00	2.00	2.00
Meincnod atebolrwydd	24.48	27.70	32.00	35.70
Benthyca presennol	-26.65	-17.80	-14.10	-10.50

- 33 Yn dilyn ymlaen o'r rhagolwg tymor canolig uchod, mae'r meincnod rhwymedigaeth tymor hir yn rhagdybio gwariant cyfalaf a ariennir drwy fenthyca o £4m-£6m rhwng 2023/24 a 2025/26, isafswm darpariaeth referniw ar wariant cyfalaf newydd yn seiliedig ar oes yr asedau presennol, yn unol â'r polisi cyfrifyddu, incwm a gwariant yn cynyddu gan chwyddiant o 2.5% y flwyddyn a gostyngiad yn y cronfeydd wrth gefn. Dangosir hyn yn y siart isod ynghyd â phroffil aeddfedrwydd benthyciadau presennol yr Awdurdod.

- 34 Mae'r graff yn dangos bod yr awdurdod yn disgwyl y bydd angen benthyca yn y blynyddoedd i ddod. Bydd gofyniad benthyca gan yr Awdurdod bob amser gan nad oes ganddo arian sylweddol na chronfeydd wrth gefn a dim ond mynediad cyfyngedig sydd ganddo i arian grant cyfalaf.
- 35 Er y gall benthyca fod yn uwch na'r meincnod rhwymedigaeth, mae strategaethau sy'n cynnwys benthyca sy'n sylweddol uwch na'r meincnod atebolwydd yn cario risg uwch.
- 36 Mae'r llinell las yn cynrychioli'r angen i ariannu gwariant cyfalaf trwy fenthyca (y Gofyniad Ariannu Cyfalaf neu CFR). Mae'r llinellau coch yn cynrychioli'r angen i ariannu gwariant cyfalaf trwy fenthyca unwaith y bydd cronfeydd wrth gefn a gwarged (neu ddiffygion) cyfalaf gweithio wedi'u hystyried – dyma'r gwir angen i fenthyca y mae CIPFA wedi'i ddiffinio fel y Meincnod Atebolwydd. Mae'r llinell doredig goch yn cynrychioli'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ac mae'r llinell solet yn cynrychioli'r sefyllfa ganol blwyddyn ar gyfartaledd. Mae'r ardaloedd lliw llwyd yn dangos benthyciadau gwirioneddol. Pan fydd yr ardal lwyd yn disgyn o dan y llinellau coch mae hyn yn golygu bod angen benthyca.

Strwythur Aeddfedrwydd Benthyca

- 37 Mae'r dangosydd hwn wedi'i osod i reoli pa mor agored yw'r Awdurdod i risg ail-ariannu. Y terfynau uchaf ac isaf ar strwythur aeddfedrwydd yr holl fenthyca oedd:

	30.6.23 Gwirioneddol	Terfyn Gwirioneddol	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf	Cydymffurfiwyd D/N
O dan 12 mis	2.44	10.50%	60.00%	0.00%	D
12 mis ac o fewn 24 mis	6.71	28.89%	45.00%	0.00%	D
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	5.62	24.19%	45.00%	0.00%	D
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	1.32	5.68%	75.00%	0.00%	D
10 mlynedd ac uwch	7.14	30.74%	100.00%	0.00%	D

Mae'r cyfnodau amser yn dechrau ar ddiwrnod cyntaf pob blwyddyn ariannol. Y dyddiad aeddfedu ar gyfer benthyca yw'r dyddiad cynharaf y gall y benthyciwr fynnu ad-daliad.

Buddsoddiadau Rheoli Trysorlys Tymor Hir

38 Nid yw'r Awdurdod yn dal unrhyw fuddsoddiadau trysorlys tymor hir.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir GTAGC. Mae'n sicrhau bod prynu asedau i gefnogi'r gwaith o ddarparu gwasanaethau rheng flaen yn cael ei wneud yn ddarbodus, fforddiadwy a chynaliadwy. Sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei gosod yn flynyddol ar gyfer ariannu cyfalaf yn unol ag adroddiad y Trysorlys.
Cyfreithiol	Mae'r fframwaith rheoleiddio wedi'i nodi ym mharagraff 1.
Staffio	Dim
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Dim
Risgiau	Buddsoddi arian dros ben – mae perygl y gallai'r sefydliad ariannol lle buddsoddir arian y gwasanaeth fethu, gan arwain at golled o ran o'r prif fuddsoddiad. Fodd bynnag, un o ddibenion yr adroddiad yw lliniaru'r risg hon.